

НАВЧАЛЬНИЙ КУРС <i>(Syllabus = ОП + НП + РНПД + розклад + Викладач)</i>		
<i>Група полів</i>	<i>Поле</i>	
Назва	– код у загальноуніверситетському класифікаторі (шифр спец. + рівень освіти {Б/М/А/Д} + шифр дисц. за ОП) + назва за ОП {посилання на місце у <i>Навчальному Плані</i> }	029ВБ3.1 Соціологія комунікацій
Анотація курсу	– перелік тем [питань], що розглядаються у дисципліни	<p><u>Змістовий модуль 1. Соціологія комунікації як галузь соціологічної науки</u></p> <p>Об'єкт і предмет вивчення соціології комунікацій. Поняття спілкування, комунікації та мовної діяльності. Базові складові соціокомунікації: а) соціальні структури суспільства; б) комунікативні системи; в) види, канали і засоби комунікації. Витоки соціології комунікацій: соціологія мови; напрямки соціального конструктивізму і етносоціологія; теорії комунікації. Онтологічний, гносеологічний, методологічний аспекти соціальної комунікації. Фактори, що визначають онтологію соціальної комунікації. Співвіднесеність біологічних і соціальних факторів. Подвійна природа соціальних факторів. Етнічні та психологічні фактори. Гносеологічний аспект: взаємодія комунікації і соціальних структур суспільства; функції соціальної комунікації; одиниці комунікації. Розуміння соціальної інформації. Категорії соціології комунікації. Методологічний аспект. Методологічні напрямки: біхевіоризм, феноменалізм, функціональний підхід, структуралізм, діалектика, технологічний детермінізм. Поняття системності комунікації. Система мови та комунікативні системи. Критерії визначення типів комунікативних систем: природних і штучних; їх спільні та відмінні характеристики. Різні види комунікативних систем, їх функції та ефективність. Мови програмування та інформаційні мови. Обґрунтування рівнів комунікативних систем. Критерії виділення рівнів комунікації. Характеристика комунікативних рівнів: семіотичний, лінгвістичний,</p>

		<p>паралінгвістичний, металінгвістичний і синтетичний, їх природа, приватні функції і соціологічні аспекти вивчення. Сутність, специфіка, види і форми комунікації. Комунікативний простір міжособистісних відносин. Психологічні особливості вербальної та невербальної комунікації. Структура і елементи системи масової комунікації. Зміст масової комунікації. Суб'єктно-об'єктна система масової комунікації. Суб'єктно-суб'єктна система масової комунікації. Система масової комунікації як взаємодія. Соціальні інститути масової комунікації (видавці). Соціальні організації масової комунікації. Соціальні спільноти та групи масової комунікації. Стадії масової комунікації як процесу. Інституційні форми масової комунікації. Суб'єктно-об'єктна форма масової комунікації. Організоване зараження, організована сугестія, організована маніпуляція. Розповідь, демонстрація та розвага, роздуми як форми масової комунікації. Основні формати масової комунікації: освіта, релігія, агітація, пропаганда, реклама, література, театр, кіно (кіномистецтво), опера, балет, живопис, масові акції. Пропагандистська комунікація. Агітаційна комунікація. Масова комунікація в сфері громадських зв'язків і відносин. Засоби масової інформації і PR. Рекламна комунікація: функції і цілі. Масова комунікація і мовна діяльність. Прикладні завдання соціології комунікацій: комунікативне, технологічне і функціональне спрямування.</p>
	– перелік дисциплін, які є передумовою вивчення курсу	
	– перелік дисциплін, для яких курс є передумовою	«Теорія та історія соціальних комунікацій»
	– очікуваний результат	<p>Дисципліна «Соціологія комунікацій» є вибіркоvim компонентом освітньо-професійної програми і входить до циклу дисциплін загальної підготовки.</p> <p>Результати навчання з дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми (програмних результатів навчання) виявляються у сформованих у студентів здатностях щодо абстрактного мислення, аналізу та синтезу; застосовування знань у практичних ситуаціях; застосування знань та розуміння предметної області та професійної діяльності; спілкування державною мовою як усно, так і письмово;</p>

використання інформаційних і комунікативних технологій; пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; оцінки та забезпечення якості виконуваних робіт; роботи у команді; спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань); забезпечення відбору, аналізу, оцінки, систематизації, моніторингу, організації, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах; використання методів систематизації, пошуку, збереження, класифікації інформації; використання сучасних прикладних комп'ютерних технологій та програмного забезпечення, мережевих та мобільних технологій для вирішення професійних завдань; підтримки ділової комунікації з усіма суб'єктами інформаційного ринку, користувачами, партнерами, органами влади та управління, засобами масової інформації; здійснення аналізу та застосування різноманітних комунікаційних технологій, а також комплексних комунікаційних технологій; роботі в операційній системі Windows, у локальній та глобальній комп'ютерній мережах; застосовуванні прикладного програмного забезпечення, зокрема, текстових редакторів, електронних таблиць.

Також вони виявляються у **знаннях** можливостей використання інформаційних і комунікативних технологій; основних теоретичних моделей і методів дослідження, що описують соціальну дію, соціальне сприйняття, комунікацію і взаємодію на макро- і мікрорівнях; методологічні основи соціологічного дослідження, основні методи збору та аналізу соціологічної інформації; базові напрямки дослідження комунікації з використанням соціологічного інструментарію; способи поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань; теоретичні основи концепції інформаційно-комунікаційного суспільства; основні закономірності перебігу комплексних соціальних процесів і механізми функціонування основних соціальних спільнот;

а також в **уміннях** впроваджувати й використовувати комунікаційні технології в соціальних системах; узагальнювати, аналізувати й синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній з її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням; використовувати знання технічних характеристик, конструкційних особливостей, призначення і правил експлуатації комп'ютерної техніки й офісного обладнання для вирішення технічних завдань; кваліфіковано використовувати типове

		<p>комп'ютерне та офісне обладнання; здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання професійних завдань; застосовувати сучасні методики й технології автоматизованого опрацювання інформації; використання електронних інформаційних ресурсів; оцінювати результати діяльності та відстоювати прийняті рішення; вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію українською мовою; використовувати різноманітні комунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому та соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва; приймати обгрунтовані управлінські та технологічні рішення; бути відповідальним, забезпечувати ефективну співпрацю в команді; використовувати основні теоретичні положення соціології комунікації для аналізу комунікативних процесів, що відбуваються в суспільстві; визначати роль комунікативних процесів в забезпеченні ефективного функціонування суспільства сучасного типу; виробляти, відбирати, обробляти і аналізувати дані про соціальні процеси і соціальні спільноти; застосовувати відповідні інструменти для конкретного дослідження методів збору та аналізу даних, врахування їх обмежень, оцінювати якість (валідність і надійність) соціологічної інформації.</p>
Місце курсу у НП	– [розподіл по семестрах]	Другий рік, весняний семестр.
	– обсяг кредитів	Весна – 4 кредити.
	– тижневе навантаження (лекції + практична частина)	I – (2 л.) II – (2 с.).
	– форма контролю	Залік.
Зміст курсу	– лекційний курс (тема розділу + питання для самост. роботи)	<p><u>Змістовий модуль 1. Соціологія комунікації як галузь соціологічної науки</u></p> <p>Тема 1. Соціологія комунікацій як галузь соціологічного знання.</p> <p>Питання до теми 1</p> <p>Об'єкт і предмет вивчення соціології комунікацій. поняття спілкування, комунікації та мовної діяльності. Базові складові соціокомунікації: а) соціальні структури суспільства; б) комунікативні системи; в) види, канали і засоби комунікації. Витоки соціології комунікацій: соціологія мови; напрямки соціального конструктивізму і етносоціологія; теорії комунікації.</p> <p><i>Витоки соціології комунікації.</i></p>

Тема 2. Основні теорії соціальної комунікації.

Питання до теми 2

Онтологічний, гносеологічний, методологічний аспекти соціальної комунікації. Фактори, що визначають онтологію соціальної комунікації. Співвіднесеність біологічних і соціальних факторів. Подвійна природа соціальних факторів. Етнічні та психологічні фактори. Гносеологічний аспект: взаємодія комунікації і соціальних структур суспільства; функції соціальної комунікації; одиниці комунікації. Розуміння соціальної інформації. Категорії соціології комунікації. Методологічний аспект. Методологічні напрямки: біхевіоризм, символічний інтеракціонізм, феноменалізм, функціональний підхід, структуралізм, діалектика, неомарксизм, технологічний детермінізм.

Зворотній зв'язок в комунікації. Дискурс-аналіз комунікації.

Тема 3. Комунікативні системи.

Питання до теми 3

Поняття системності комунікації. Система мови та комунікативні системи. Критерії визначення типів комунікативних систем: природних і штучних; їх спільні та відмінні характеристики. Різні види комунікативних систем, їх функції та ефективність. Мови програмування та інформаційні мови.

Моделювання соціальної комунікації.

Тема 4 Рівні комунікації.

Питання до теми 4

Обґрунтування рівнів комунікативних систем. Критерії виділення рівнів комунікації. Характеристика комунікативних рівнів: семіотичний, лінгвістичний, паралінгвістичний, металінгвістичний і синтетичний, їх природа, функції і соціологічні аспекти вивчення. Порівняння рівнів комунікації.

Загальні та відмінні риси Інтернет-ЗМІ. Гіпертекстуальність, мультимедійність, інтерактивність. Функції Інтернет-ЗМІ.

Тема 5. Міжособистісна комунікація.

Питання до теми 5

Сутність, специфіка, види і форми комунікації. Комунікативний простір міжособистісних відносин. Психологічні особливості вербальної та невербальної комунікації.

Періодичність оновлення інформації і ареал поширення. Проблеми і напрями соціологічних досліджень ЗМІ у Інтернеті. Газети, радіо і телебачення у Інтернеті.

Змістовий модуль 2. Масова комунікація як соціальне явище і процес.

Тема 6. Соціальна система масової комунікації.

Питання до теми 6

Структура і елементи системи масової комунікації. Зміст масової комунікації. Суб'єктно-об'єктна система масової комунікації. Суб'єктносуб'єктна система масової комунікації. Система масової комунікації як взаємодія. Соціальні інститути масової комунікації (видавці). Соціальні організації масової комунікації. Соціальні спільноти та групи масової комунікації. Стадії масової комунікації як процесу.

Мовний етикет.

Тема 7. Форми, формати і види масової комунікації.

Питання до теми 7

Інституційні форми масової комунікації. Суб'єктно-об'єктна форма масової комунікації. Організоване зараження, організована сугестія, організована маніпуляція. Розповідь, демонстрація та розвага, роздуми як форми масової комунікації. Основні формати масової комунікації: освіта, релігія, агітація, пропаганда, реклама, література, театр, кіно (кіномистецтво), опера, балет, живопис, масові акції. Пропагандистська комунікація. Агітаційна комунікація.

Аудиторія масової комунікації та її вимірювання.

Тема 8. Прагматичний аспект масової комунікації.

Питання до теми 8

Масова комунікація в сфері громадських зв'язків і відносин. Засоби масової інформації і PR. Рекламна комунікація: функції і цілі. Масова комунікація і мовна діяльність. Прикладні завдання соціології комунікацій: комунікативне, технологічне і функціональне спрямування.

		Друковані засоби масової інформації та їх ефективність.
	– навчальна література	<p style="text-align: center;">Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зражевська Н.І. Масова комунікація і культура : лекції / Н.І. Зражевська. - оЧеркаси : Брама-Україна, 2006. -171 с. 2. Іванов В. Ф. Соціологія масової комунікації : навч. посібник / В.Ф. Іванов. - Черкаси : Вид-во ЧДУ, 2003. - 380 с. 3. Квіт С. Масові комунікації : підручник / С. Квіт. - К. : Видавничий дім «Києво- Могиллянська академія», 2008. - 206 с. 4. Лукашевич М.П. Соціологія масової комунікації : підручник / М.П. Лукашевич, Ф.Ф. Шандор. - К. : Знання, 2015. - 367 с. 5. Масова комунікація: підручник / за ред. А.З.Москаленко. – К.: Либідь, 1997. – 272 с. 6. Малімон В.І. Комунікаційна політика в діяльності державних службовців: Навч. посібник. / В. Малімон – 2-ге вид. доп. і розш. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2007. – 328 с. <p style="text-align: center;">Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Іванов В. Основи теорії масової комунікації та журналістики : навч. посіб. / В. Іванов ; за наук. ред. В.В. Різуна. - К. : Центр Вільної Преси, 2010. - 258 с. 2. Кащавцева С. Політична комунікація: проблеми, очікування, можливості. / С. Кащавцева. // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2002. - №1. 3. Костенко Н. Масова комунікація / Н. Костенко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. - 1998. - № 6. - С. 127 - 151. 4. Партико З.В. Теорія масової інформації та комунікації : навч. посіб. / З.В. Партико. - Л., 2008. - 309 с. 5. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации / Г. Почепцов - М. : Рефлер-бук, 2001.-656 с. 6. Різун В.В. Теорія масової комунікації : підручник / В.В. Різун. - К. : Просвіта, 2008. - 260 с. 18.
Координатори курсу	– ім'я + прізвище координатор {посилання на <i>Profile</i> }	Олена Вдовіна, к.н.соц. ком.
	– ім'я + прізвище асистента координатора {посилання на <i>Profile</i> }	–

Розклад	– період вивчення (дата початку – дата завершення)	08.02. 2021 –30. 05.2021
	– тривалість (хв.)	80 хв.
	– аудиторія	Згідно з розкладом
Політика курсу	{посилання на загальні правила допуску та вивчення навчальних курсів на сторінці університету/інституту/факультету} (критерії оцінювання + складові підсумкової оцінки + тощо)	<p>Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:</p> <p>– при семестровому контролі у вигляді диференційованого заліку на поточний контроль може відведено 70 балів (для допуску до диференційованого заліку необхідно мати не менше 35 балів поточної успішності).</p> <p>Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):</p> <p>- робота на семінарських заняттях (відповіді на семінарах, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 (70-100) балів.</p> <p>Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.</p> <p>Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.</p> <p>Підсумковий контроль Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/doc/polozhennia/organizacia-osvit-procesu.pdf), а також «Положення про семестровий контроль в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/doc/polozhennia/semestr-kontrol.pdf.)</p>
Рекомендації до вивчення курсу	Загальні настанови та рекомендації щодо вивчення навчального курсу та підготовки до контрольних заходів	Для належного опанування дисципліною «Соціологія комунікацій» слід опрацювати базову літературу; оволодіти термінологією дисципліни, вивчити основні теорії соціальної

		комунікації, рівні комунікації, соціальні системи, зрозуміти закономірності соціальних процесів та прагматичні методи масової комунікації, набути знання про інформаційне суспільство.
Примітки		

Примітки: 1. **РНПД** – робоча навчальна програма дисципліни.
2. **ОП** – освітня програма.
3. **НП** – навчальний план.